

صفحه «روایت تهران» که پیش روی شماست، به انعکاس روایت‌های خواندنی تاریخ تهران قدیم و سرگذشت شخصیت‌ها و نامداران، خیابان‌ها و گذرگاه‌ها، واقعه‌های تأثیرگذار و تاریخ شفاهی طهران تعلق دارد؛ با عکس‌های بازمانده از خاطرات تهران دیروز و قصه‌ها و ماجراهای پس پشت این عکس‌ها، شما هم می‌توانید در انتشار این صفحه که متعلق به خود شما و شهر شماست ما را همراهی کنید. «همشهری» بهترین عکس‌ها و قصه‌هایی را که برای ما از سال می‌کنید با نام خودتان منتشر و به شما «همشهریان همراه» هدیه‌ای تقدیم می‌کند. **نشانی و شماره تماس: ۲۲۰۲۳۶۶۴-۲۴۶ mahaleh@hamshahri.org**

روایت قهرمانی‌های یک بچه محل

اعجوبه چتر بازی ایران در امامزاده حسن

خیابان امین‌الملک تهران، امامزاده حسن (ع)، را که به سمت چهارراه یافت‌آباد بروید، درست در تقاطع دوراهی که به شکل میدانی بزرگ درآمده، المان و نمادی متفاوت توجه‌تان را جلب می‌کند؛ هواپیمای بی‌بال رو به آسمان و خلبانی که سوی خورشید می‌رود؛ شهیدی که آوازه شجاعت و رشادت‌هایش تا دوردست‌ها رسیده است و خیلی‌ها معتقدند او در چتر بازی و خلبانی اعجوبه بود؛ سردار شهید و استاد خلیان احمد مایلی. او بچه محله امامزاده حسن (ع) تهران و ساکن منطقه ۱۷، فرمانده یگان ویژه هوایی «صابرین» و یگان ویژه هوایی قرارگاه قدس نیروی زمینی سپاه پاسداران بود که در جریان یک عملیات شناسایی در منطقه ایرانشهر سیستان و بلوچستان در نوزدهم مهرماه ۱۳۹۵ به شهادت رسید. خلیان مایلی در بیشتر عملیات‌های مبارزه با اشراک و قاچاقچیان در مناطق عملیاتی کردستان و مناطق مرزی سیستان و بلوچستان حضور داشت.

مریم قاسمی

آش‌های خوشمزه تهرانی‌ها

قصه آش ایرانی به‌ویژه در تهران که در شناسنامه فرهنگ غذای یونسکو ثبت شده و نحوه خوردن آن با قاشق چوبی خواندنی است. بخت آش از دوره قاجار در میان اهالی پایتخت نشین رایج شد. به توصیف اوزن اوین، سفیر فرانسه در ایران روزگار قاجار، با وجود آنکه در میان اعیان، برای هر وعده غذا، حتماً برنج درست می‌شود، آش حضور پررنگی دارد. علی‌اکبرخان کاشانی، آشپز ناصرالدین‌شاه، در کتاب «سفره اطعمه» نوشته که برای شاه قاجار ۲۴ نوع آش طبخ می‌شده، داریوش شهبازی، تهران‌شناس، درباره طبخ ۲ آش مشهور در تهران که با قاشق‌های چوبی خورده می‌شد، می‌گوید: «۲ آش در بازار تهران پخته و عرضه می‌شد که مختص پایتخت‌نشینان است: آش نذری (ابودردا) و آش «کشک کله‌بره» که با استفاده از کله بره تازه به دنیا آمده تهیه می‌شد. علاوه بر این در تهران آش آلو، آش لوجه، آش گوجه برغانی که صفرابری بوده، آش جو، آش کلم، آش خجندر، آش اشکنه شنبلیله، آش سماق و آش انار پخته می‌شد.»

میدان ۸۰ ساله پایتخت

تاریخ تهران به دوره پهلوی که رسید دروازه‌های شهر را برداشتن و تهران از حصار ناصری خارج شد. در همان دوران بود که محدوده میدان امام حسین (ع) امروزی به پایتخت اضافه شد. کم‌کم رفت‌وآمد در این بخش از شهر زیاد شد و طولی نکشید که در ابتدای دهه ۲۰ خورشیدی، میدانی در این محدوده بنا شد. طبق منابع تاریخی، در نخستین نقشه‌های که در سال ۱۳۱۷ از تهران کشیده شد، هنوز نشانی از ساخت این میدان نیست و گویا در میانه سال‌های ۱۳۱۹ تا ۱۳۲۳، این میدان بنا شده است. در آن زمان آبنمایی طبقه در میانه میدان وجود داشت و دور تا دور این میدان تازه‌ساز، حوض، فواره و چمن بود. ۱۰ سال بعد هم، ۴ مجسمه اسب در میانه میدان قرار گرفت و به محلی برای بازی بچه‌ها و عکس گرفتن تهرانی‌ها تبدیل شد.

سنگ مزار نخستین متوفی بهشت زهرا

اوایل دهه ۵۰ بود که خبر دفن یک متوفی در بهشت زهرا (س) و اهدای یک دستگاہ پیکان به خانواده‌اش سر زبان‌ها افتاد. طبق نوشته روی مزار، مرحوم محمدتقی خیال، فرزند علی، متولد سال ۱۲۶۴ بوده که ۲۷ تیرماه سال ۱۳۴۹ از دنیا رفته است و به تقدیر روزگار نامش در فهرست اولین‌های تهران به ثبت رسیده است. البته بعدها خانواده‌اش اعلام کردند که هدیه یک دستگاہ پیکان شایعه‌ای بیش نبوده است. سرانجام گورستانی که با هدف پایان دادن به دفن اموات در قبرستان‌های متعدد در پایتخت در سال ۱۳۴۵ شکل گرفته بود در نهایت سال ۱۳۴۹، نخستین مهمان دائمی خود را پذیرفت. پس از محمدتقی خیال که در قطعه یک، ردیف یک و شماره یک به خاک سپرده شد، حدود یک میلیون و ۷۰۰ هزار پیکر دیگر هم در بزرگ‌ترین گورستان ایران ساکن شدند تا جایی باشد برای خواب ابدی اهالی این شهر پربهاو.

بیمارستان در محیط کاخ قجری

طبق منابع تاریخی وقتی بیماری سل گریبان مظفرالدین‌شاه را گرفت، درباریان به توصیه پزشک فرانسوی از میان آبدای‌های خوش آب و هوای شمیران، دارآباد را برای سکونت شاه انتخاب کردند و طولی نکشید که این کاخ، برای سکونت شاه ساخته شد و دارآباد در میان مردم به شاه‌آباد معروف شد. ۲۹ سال بعد از بستری شدن شاه قجری در کاخ، دکتر مسیح دانشوری مجوزهای لازم را از دربار کسب کرد تا یک مدرسه پرستاری در این زمین دایر کند. دانشوری در سال ۱۳۱۶ این مرکز را به نام «آسایشگاه سل شاه‌آباد» راه‌اندازی کرد و هنوز بیمارستان مسیح دانشوری یکی از بزرگ‌ترین مراکز آموزش، پژوهش و درمان بیماری‌های ریوی سل در کشور است.